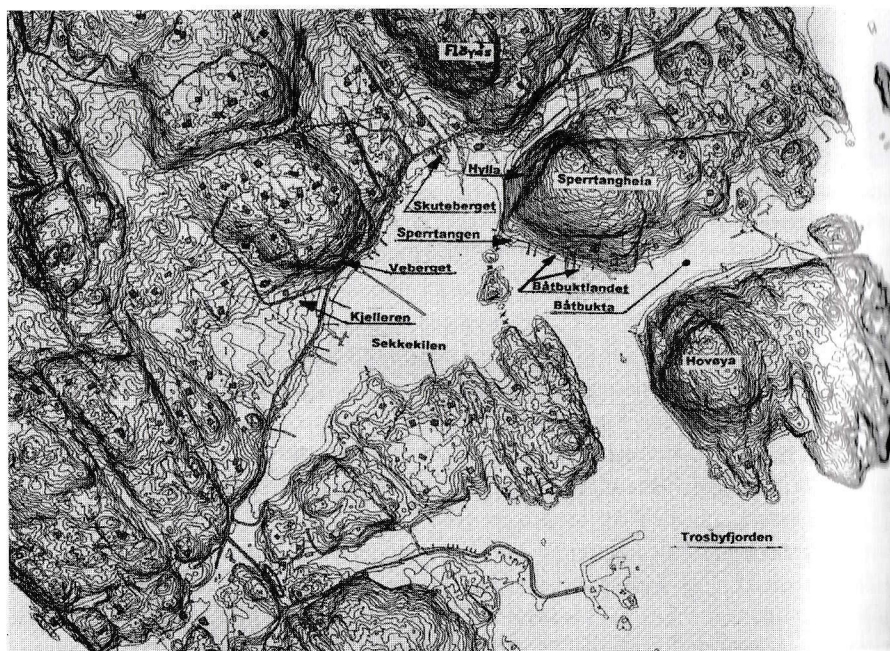

‘Sjørøvere’ i Sekkekilen?

Av Arne Flaatten

Det er vanlig oppfatning at kilen vest i Trosbyfjorden i Bamble har fått sitt navn etter fasongen; den ligner en sekk. Men kanskje er det en spesiell virksomhet som skjuler seg bak navnet?

I dag er det to sund som fører inn til Trosbyfjorden. Det er Hafsund og Strømsund. Men går vi noen hundre år bakover i tida, var det også forbindelse fra havet inn ved Grundsund til Sekkekilen og fra Melbyfjorden til Trosbyfjorden ved Kjøykroken.

Sekkekilen innerst i Trosbyfjorden.

Sekkekilen i dag, med to øyer og tre smale grunne sund ut til Trosbyfjorden, inn- og utseilingen øverst til høyre. Sperrtangen ligger til venstre. Det er i sundene mellom øyene de undersjøiske tresperrene skal ha vært. På et jorde utenfor bildets nederste høyre kant ligger kjelleren med kruttlageret. Foto artikkelforfatteren.

Fornminner

Området rundt Sekkekilen hørte fra gammelt av til gården Finmark, g.nr. 85 br.nr. 1. Den ligger ca én kilometer i nordvestlig retning fra kilen. Her er gjort steinalderfunn, og på øyer i Trosbyfjorden og i området rundt er det mange gravrøysar fra bronsealder/jernalder. På nabogården Kjørstad er Telemarks eneste nakkebøyde stridsøks funnet. Det er en prosesjonsøks (steinøks).

Navn og terreng

Jylland: Litt vest for den gjengrodde Grundsundkanalen ligger en pen gravrøys med havutsikt, antagelig fra bronsealderen. Der heter det *Jylland*.

Veberget: Innerst i Sekkekilen ligger et loddrett, mørkt fjell, hvor det renner vann store deler av året. Navnet er *Veberget*; det hellige fjellet.

Skuteberget: Den lille bergrabben ved Sjømoen Kiosk heter *Skuteberget*.

Sperrtangen: Sekkekilen avgrenses i nord av en liten tange ved navn *Sperrtangen*.

Sperrtangheia: Den lille tangen har merkelig nok gitt navn til den store heia bakenfor. Her må det ha vært en spesiell virksomhet.

Båtbukta: Bukta mellom Sperrtangheia og Hovøya.

Båtbuktlandet: Stranda fra Sperrtangen bort til Båtbukta.

Fløyås: Åsen nordvest for Sekkekilen heter *Fløyås*.

Hovøya: Den store, høye øya i Trosbyfjorden har fått sitt navn av den høye fasongen, eller av at det har vært et hov der. (Det siste kan ha sammenheng med det første.)

Kapersundet: Sundet mellom *Kjønnoya* og *Brente holmen* heter *Kapersundet*.

Kaperøya: *Brente holmen* kalles også *Kaperøya*.

Kaperbukta: Bukta syd for *Brente holmen* mot *Hafsund* kalles *Kaperbukta*.

Kaperåsen: Liten ås rett øst for *Kapersundet*. Ei hustomt her heter *Caperen*!

Hylla: På vestsida av *Sperrtangheia* ligger ei ca 300 m² stor 'hylla'. Den ligger ca 5 meter over jordene og er avgrenset med en enkel mur og et stup. Det spesielle her er at inngangen i muren tydelig er laget for at det skal være vanskelig å komme inn; at hylla er lett å forsvare.

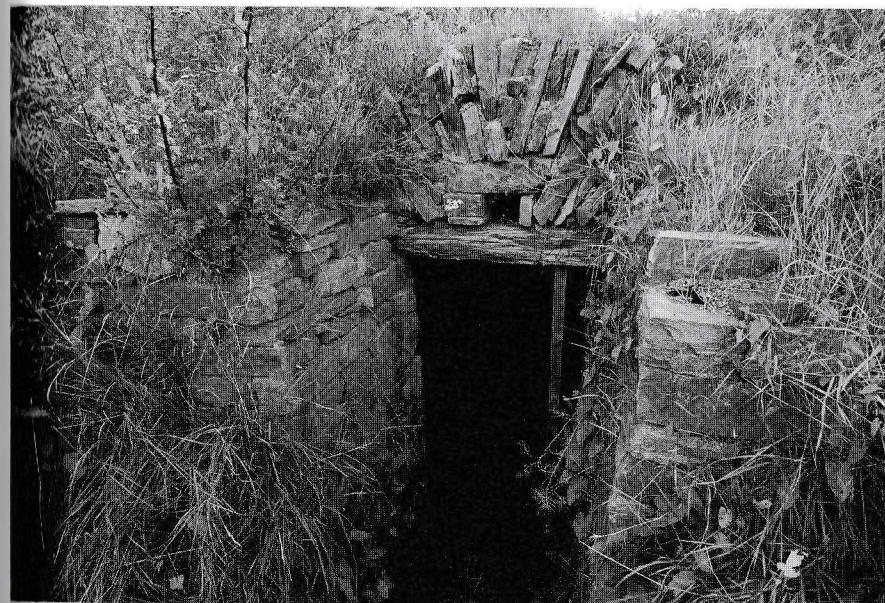
Jeg spurte tidligere grunneier, Klaus Jakobsen, om hvorfor muren var der, om den kanskje hadde noe med husdyr å gjøre?

Svaret var nei; '*det gror jo ikke et grasstrå oppå der*,' sa han. Muren var for ham en gåte. Dessverre er en betydelig strekning av muren nylig fjernet (2005).

Potetkjelleren til Ingebjørg og Arne Hansen

Innerst i Sekkekilen på jorden nordvest for leirstedet Fjordglimt ligger en jordhaug, som ble brukt som potetkjeller. Den er 7-8 meter i diameter, ca 1,5 meter høy og har en beliggenhet som ville vært naturlig for en gravhaug fra tida da Grundsund var farbart med skip. Men denne haugen har nok aldri tjent som gravhaug, og har heller aldri vært bygd for å huse poteter.

For ca 15 år siden stakk jeg hodet inn den lave døra og fikk omtrent hakeslepp: Inne i haugen ser det omtrent ut som i sakristiet i den gamle Olavskirken i Bamble: Det er tørrmurte vegger, heller på gulvet og murt hvelvet tak. I tillegg har den luftekanal over døra og i indre ende. Det er fortsatt rester av den tykke døra med kraftig jernlås. Innvendig lengde er 3,95 meter,

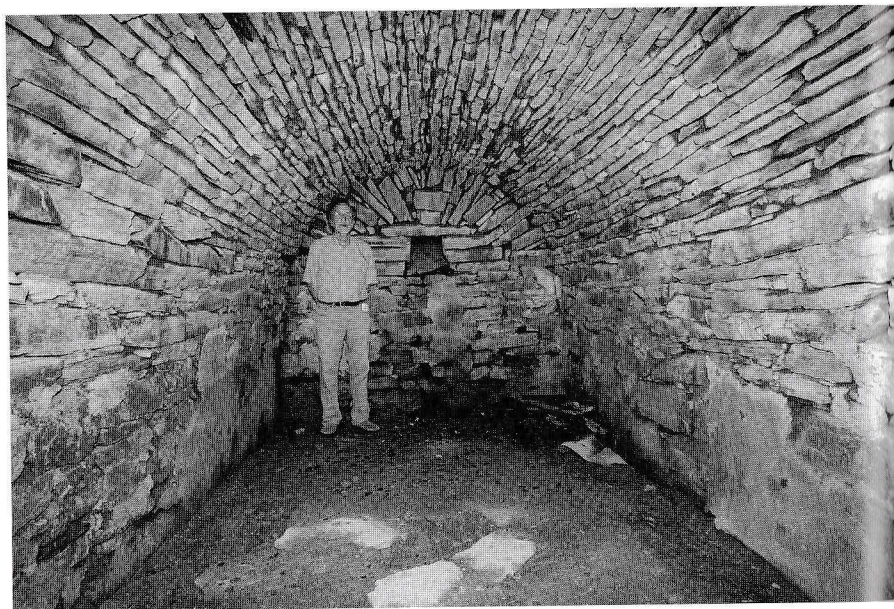

Kjellerens inngangsparti. Den originale endeveggen er murt i forband med taket! Foto Jan Erik Tangen.

bredder 2,30 meter og høyde 2,05 meter. (Kjelleren er første gang omtalt og fotografert i boka *Kongeriket Vestmar*, Arne Flaatten, 1992.)

Mange teorier om 'potetkjelleren' har vært luftet. Plasseringen midt ute på jorden taler imidlertid sterkt imot at den er bygd for å huse poteter: I gamle dager var jorda så verdifull at slike kjellere alltid ble bygd i kanten av jordene. Å finne en løsning på gåten ble ikke enklere da det ble kjent at det også har ligget en murt 'potetkjeller' ute på jorden ca 70 meter nærmere leirstedet Fjordglimt. Den ble fjernet for å gi plass til fotballbanen.

Arkeologene Nybruget, Landmark og Forbord har sett kjelleren, men hadde ingen gode svar å gi. Forbord hadde sett flere murte potetkjellere i Trøndelag, men de var alle av en langt enklere konstruksjon. Ingen av arkeologene hadde sett gravhauger som var slik innvendig. Men Isak Linna fortalte at der på gården ble revet en gravhaug som '*var murt som en gammel bakerovn innvendig*'.

Et fantastisk byggverk hvor steinenes tykkelse minker mot toppen. Foto Jan Erik Tangen.

Leder for Nidaros domkirkes restaureringsarbeider og spesialist på steinbygninger arkeolog Øystein Ekroll, vurderte severdigheten i 2001. Han trodde muren kanskje var bygd midt på 1600-tallet, som kjeller under en større bygning:

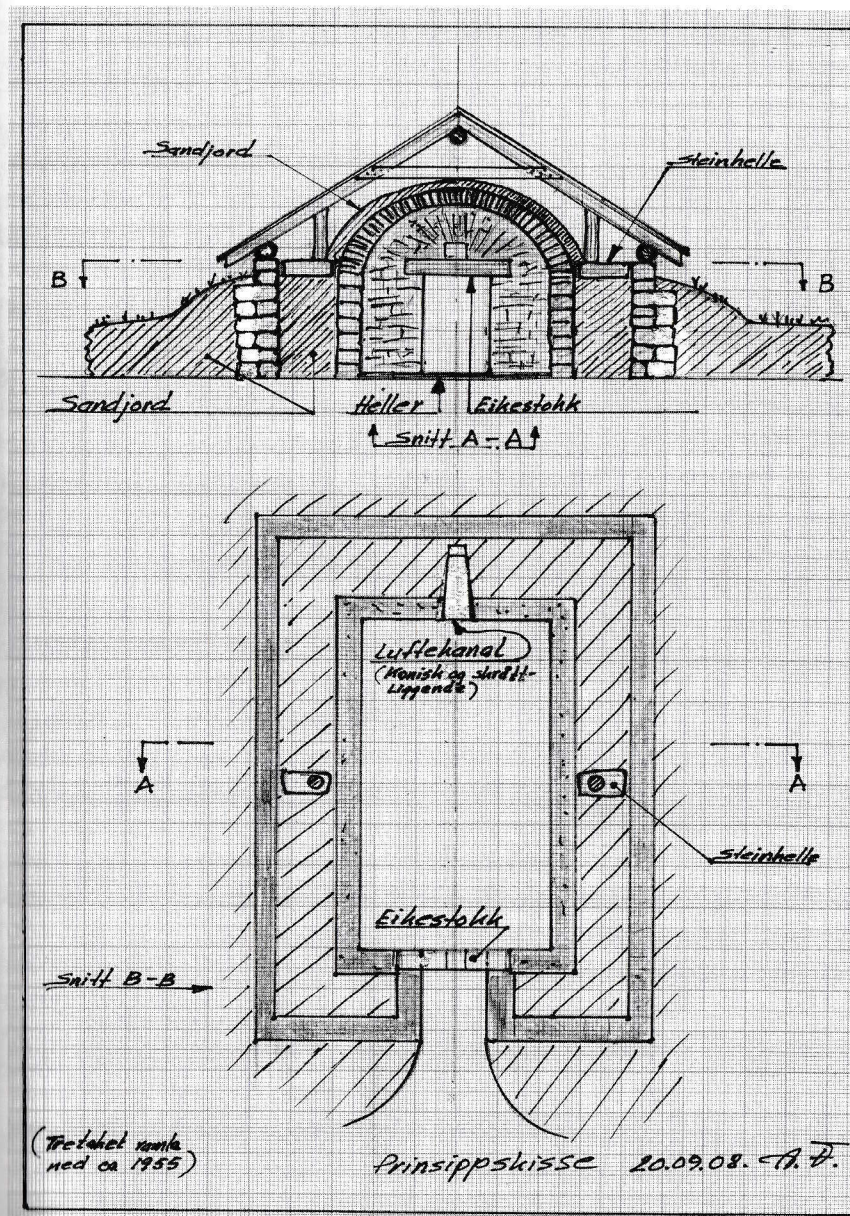
'Bispegårder og liknende hadde slike bygg i kjelleren for oppbevaring av verdisaker.'

Ekroll var meget imponert over kvaliteten på murerarbeidet, og mente at den var blant Norges ti fineste og best bevarte gamle kjellere.

Innvendingen mot den teorien er at kjelleren ligger på grunn som fra gammelt har tilhørt gården Finmark, én kilometer unna. Eventuelle storbygg fra 1600-tallet ville vært kjent fra skriftlige kilder.

Spennende funn

Arvid Jakobsen har brygge i østre ende av Sperrtangen. Han mudret i 2005 ca én meter ned i sølebonnen, og der lå en 4 meter lang stokk med nærmer

én meter lange greiner på to motstående sider. Ved bruk av stropper og talje kom den velberget på land. Den har sagmerker, og det er laget et spor i stokken.

Ytterligere en stokk er tatt opp tidligere samme sted. Den har greiner og to borede hull i stammen.

Ivar Tangen har brygge ca 40 meter øst for Sperrtangen. Nede i mudderet, like ved brygga, lå det en ca 35 cm tykk stokk med greiner på to sider. Ved hjelp av vinsjen kom den på land, og da viste det seg at den var hogd av i rotenden og skåret av i øvre ende. Og et stykke oppe på stammen var det banket inn en stor jernnagle. Pælemark har avsatt hull i stokkens lengderetning, og *'da må stammen ha stått loddrett i sjøen'*. (Personlig meddelelse fra marinarkeolog Pål Nymoen ved besøk 2005.)

Før vi ved hjelp av navn, fornminner og nyere funn forsøker å danne oss et bilde av virksomheten i Sekkekilen gjennom tidene, nevnes navneforsker Eivind Vågslis tolking av navnet Sekkekilen. I sitt store verk *Stadnamntydingar*, bind II, sidene 533-534, har han en grundig gjennomgang av 'sekk'-navn med flere eksempler og konkluderer slik:

'Namnet sekk, hokjønn, tyder difor stad som folk søker til um hamn.'

Øystein (Flaatten) og jeg trur navnet er meget gammelt, og de tre stokkene som er funnet ved Sperrtangen, tyder på sperringer fra Sperrtangen via de to øyer og over til Hovøyangen.

Sperring av det grunne sundet ved Sperrtangen kan gå svært langt bakover i tid, men kan også ha vært aktuelt helt opp på 1600-1800-tallet. Havna innenfor sperringene ville bli svært bortgjømt og trygg.

I vikingtid var overfall til lands og ikke minst til vanns et respektabelt yrke. Utover i middelalderen – bl.a. i Nederland, Frankrike og England – fortsatte 'sjørøveriet' under navnet 'kapervirksomhet'. Og under krigen 1807-1814 utstedte myndighetene i Norge og Danmark mange kaperbrev til private sel-skaper. Det ble opprettet kaperaksjeselskaper langs store deler av kysten. På Sørlandet var det spesielt stor aktivitet. Og i henhold til kaperbrev av 19. oktober 1807 var det jernverkseier Carstensen i Risør som sendte den første kaper til sjøs.

Kaperskutene varierte i størrelse fra små åpne båter, hvor mannskapet bare hadde håndvåpen, til tremastede seilskip med 20 kanoner!

Kanonene ble bekostet av Staten.

Også skutenes navn og skjebne varierte sterkt. Av registreringer i Brevik nevnes:

Den norske Pige, eier Hans Holm.

Den Aarvaagne, Van Deurs, Nils Aall og Peter Herlofsen.

Fra Porsgrunn og Skien nevnes:

Guldfisken, Nils og Jørgen Aall. Den hadde 4 kanoner, men forliste.

Forsørgeren, 2 kanoner, 15 mann.

Opveisningen, 2 kanoner, 15 mann.

Norges Stattholder, 15 kanoner, 32 mann.

Vallopien, 3 kanoner, 15 mann. Jacob og Jørgen Aall. Den ble tatt av engelskmennene på vei til Danmark etter korn. –

Man oppbrakte handelsskip fra land som kongeriket Danmark/Norge var i krig med; Sverige, England og Englands allierte. Disse ble brakt til land, og last og skute ble gjort om til kontanter. Mange av de kaprede skutene var på vei til/fra Østersjøen, og på grunn av vind- og strømforhold seilte de forholdsvis nær norskekysten. Kaperbåtene opererte etter to prinsipper: De små båtene lå på lur i vikene og bukter ved kysten, mens de store lå ute på havet. Kaprede skip fikk satt nytt mannskap om bord, og ble seilt til land. Navnet *Prisgrund* ved Ivarsand kan komme av at et kapret fartøy ble betegnet prise.

Det var ingen aldersgrense for kaprere: Johan Christian Federspiel ankommer Norge som 12-åring, hvor *'en Broder har en Bestilling, en Købmand i Brevik ønsker at beholde ham, han bruger ham i sine Kadrejerbaade, der paa Langesund kaprer hollandske Sejlere'*. (Carl Roos, Prisonen 1953.)

Johan Christian led samme skjebne som Terje Vigen og havnet i engelsk fangenskap. Senere skrev han en bok om sitt omflakkende liv.

Av kjente Telemarks-slekter som investerte i kapervirksomhet, nevnes Aall på Ulefoss, Cappelen i Skien og Biørn i Kragerø. På Harald Wissestad-Vinjes gård var det kaperbrev, men det gikk dessverre opp i røyk ved en bybrann i Kragerø. Kapergeskjeften kunne gi raske penger, som ofte resulterte i prektige hus. På Sørlandet er 'kaperhus' et kjent begrep.

På gården Trosby ved Trosbyfjorden ligger et usedvanlig stort og fint gammelt hus. Jeg har i mange år lurt på hvor pengene til byggverket kunne komme fra. Gårdens jord- og skogsareal tilsier ikke et slikt bygg. Forklaringen finner vi sannsynligvis i kaperinntekter.

Er det kaperinteresser som står bak dette flotte bygget? Foto artikkelforfatteren.

I 1811 kjøpte kammerherre Løvenskiold gården Trosby, og solgte den videre samme år til kjøpmann Thomas Nilsen Möller i Kragerø for 11.000 riksdaler. Möller var engasjert i kapervirksomhet, og han eide skuta *Berggylten*, som var med i trefningen med et engelsk orlogsskip på Kragerø havn 19. juni 1808. Trosby var med sin beliggenhet ideell for denne virksomheten, og hensikten til Möller var nok å drive sin risikonæring fra Trosbyfjorden. Dette kan ha foregått ved at *Berggylten* lå fullt bemannet i Kapersundet mellom Kjønnøya og Brente holmen, og når vaktposten på toppen av Kjønnøya oppdaget et mulig overfallsmål, var det for mannskapet om bord å hive seg på årene. Kanskje fikk de konkurranse av andre kaperskuter, som lå klar på Kaperbukta innenfor Hafsund. Dette kan forklare de mange kapernavn i nærområdet innenfor Hafsund.

Det er tydelig at Möllers interesse for Trosby skyldes kapermuligheter, for allerede i 1816 var det nye eiere på gården.

For kaperskutene var Trosbyfjordens gode havneforhold viktig, men også den militære signalstasjonen ved Hafsund var av overmåte stor betydning.

Den Østenfjeldske Kystsignallinje gikk fra Flekkefjord langs kysten til Gumøyknuten og Bukkefjell på Langøy til Signalen ved Hafsund. Derfra gikk den til Ospedokkfjellet på Åstadheia og videre til Signalen på Langesundstangen. Til slutt endte den på Akershus festning.

Ved skipsobservasjoner varslet man med klaffer på et høyt stativ til nabostasjonene. For kaperskutene var det svært viktig å være orientert både om fiendtlige krigsskip, og om sivile handelsskip som kunne oppbringes. Den mest verdifulle prise som ble tatt i Norge, var den amerikanske briggen '*Resolution*'. Den ble tatt på overfarten fra New York til Göteborg, og ble solgt på auksjon for over 1 million riksdaler! Samlet verdi av kapret last og skuter fra 1807-14 anslås til 20-30 millioner riksdaler! Men det var et farlig 'yrke', mange av de som havnet i engelske fangeskip, kom aldri hjem.

I *Bygdebok for Bamble*, bind I, fortelles om en mann ved navn Mickel Nielsøn. Han var født på en liten plass på Kjønnøya i 1754 og mista far sin da han var 12 år gammel. Ved juletid år 1800 satte han inn to kister og et skrin i Hafsund og reiste til sjøs med Peter Heuchs skip *Norske Bjørn*. Han kom ikke tilbake, og etter avtale ble alt åpnet etter ett år. Man fant da 120 riksdaler i kontanter, et skjøte på 6 skinn i Kjønnøya taksert til 400 riksdaler, en panteobligasjon på 180 riksdaler og andre verdier. Det kan vanskelig tenkes at andre kilder enn kapervirksomhet kan ha innbrakt Michel så mye rikdom; kanskje hadde Mickel vært i fransk eller nederlandsk tjeneste?

Bent Blehr på Kjellestad ved Stathelle drev stort med trelasthandel og som skipsreder. I 1812 eide han 12 'sivile' fartøyer, men 7 av dem var tatt av fienden. Blehr begynte å bygge ei kaperskute, men den ble ikke ferdig. –

Tilbake til Sekkekilen

Jeg tror det lå kaperskuter fortøyd ved Skuteberget i god avstand innenfor sperringene ved Sperrtangen. Og der må de ha ligget over en lengre periode. En tilfeldig overnatting resulterte ikke i noen varig navnesetting.

Skutene hadde kanoner, og kanoner trenger krutt, mye krutt. Dette måtte lagres på et tørt og trygt sted i god avstand fra annen bebyggelse.

Kjelleren oppfyller disse krav, og var ideell for oppbevaring av krutt. Den

var nesten umulig å oppdage, meget forseggjort, og lå på usedvanlig tørr sandjord. Stedet heter i dag Tørrødegård, og ved en eventuell eksplosjon lå skutene ved Skuteberget og eneste bolighus i Sekkekilen godt beskyttet bak åsen nordvest for kjelleren. Døra i kjelleren vendte bort fra bebyggelse og skuter og ville tjent som sikkerhetsventil. Og at det har ligget en kjeller til på samme jordet, styrker tanken om kruttlager, eller kruttmagasin, som det heter på fagspråket. På grunn av eksplosjonsfaren måtte kruttlagre ha god avstand til hverandre.

På Fugløya Batteri i Langesundsfjorden var det to kruttmagasiner; ett i batteriets søndre del og det andre i vakthusets brannsikre kjeller.

Kaperselskapene i Porsgrunn, Skien og Ulefoss måtte til kysten for å drive sin virksomhet. Og da var Trosbyfjorden med sine lune havner det beste stedet på Telemarkskysten. Som nevnt måtte skutene til enhver tid ha sikker adgang til krutt og kanonkuler m.m. Men hvem kunne levere disse nødvendighetsartikler?

Severin Løvenskiold eide Fossum Verk ved Skien fra 1803 til 1854. Der hadde man fra 1660 blant annet produsert kanoner, kuler og kanskje krutt. Kanonene på Blokkhustangen i Brevik og Kongsmannsåsen i Langesund var levert av Fossum Verk. Severin Løvenskiold var amtmann i Bratsberg (Telemark fylke) fra 1803 til 1813, norsk statsminister i Stockholm fra 1828 til 1842 og Norges siste stattholder fra 1841 til 1856. Han bygde Fossum Hovedgård, en av Norges største bygninger i empirestil, og var tydeligvis en mann med midler og tiltakslyst. Kanskje var det Severin Løvenskiold – alene eller sammen med kapervernere – som bekostet sperring og kruttmagasin for å ha et trygt lager og salgssted til dekning av kaperskutere og eventuelle orlogsskips behov.

En annen mulighet er at det var orlogsvesenet som stod bak byggingen av sperring og kruttmagasin i Sekkekilen. Det ble bygd kystbatterier i Brevik, Langesund, på Fugløya og i Kragerø. Og etter krigsutbruddet i 1807 ble det stor aktivitet ved verftene. Spesielt ble det bygd mange ro-kanonbåter beregnet på å møte de engelske krigsskip. 'Jomfrulandsdivisjonen' hadde stasjonert to kanonjoller både i Langesund og i Portør, og på Jomfruland var det tre kanonsjalupper. En kanonjolle hadde 20 manns besetning og en 18 eller 24 punds kanon akter. En sjalupp hadde 60 mann og 18 eller 24 punds kanoner. Både Toner og Trosbyfjorden ble vurdert til flåtehavn. Krutt var

mangelvare under krigen 1807-14, og med så stor aktivitet både i og utenfor Trosbyfjorden var det betryggende – kanskje nødvendig – å ha kruttmagasin i Sekkekilen.

Flere av kanonjollene ble bygd for private midler. De fikk da ofte navn etter giveren. En av kanonjollene i Langesund het *Jacob Cudrio*. –

Det ble opprettet 'sykestue' med plass til seks pasienter i Langesund.

Lokalt er det blitt hevdet at steinmaterialene som er brukt til å bygge kjelleren med, er hentet fra et brudd ved gården Finmark. Steinprøver fra bruddet og kjelleren er nå vurdert av professor i geologi, Rolf Sørensen, UBM Ås. Svaret hans er at steinene i kjelleren er av en helt annen type, og må være fraktet fra et annet sted. –

Kanonkuler: For 40 år siden lekte Øystein og søskenbarna med 2-3 kanonkuler på stranda ved Båtbuktlandet. Hvor de kom fra, og hvor de ble av, er det i dag ingen som vet. Men på gården Finmark – som i kapertida eide hele Sekkekilen og Hafsund – har Tom Hafredal i jordgulvet i skjulet funnet en 8 punds kanonkule! Kulas størrelse tyder på kapervirksomhet beregnet på sivile skip. De engelske krigsskip var så 'tykkihudede' at der måtte det 18 eller 24 punds kanoner til.

Hylla: Den omtalte hylla er fortsatt en gåte, men kan ha hatt sammenheng med kapervirksomhet. Kanskje var den plass for en vaktpost som kunne holde øye med kapret last og verdier, eller et nærliggende tilfluktsted i et knipetak?

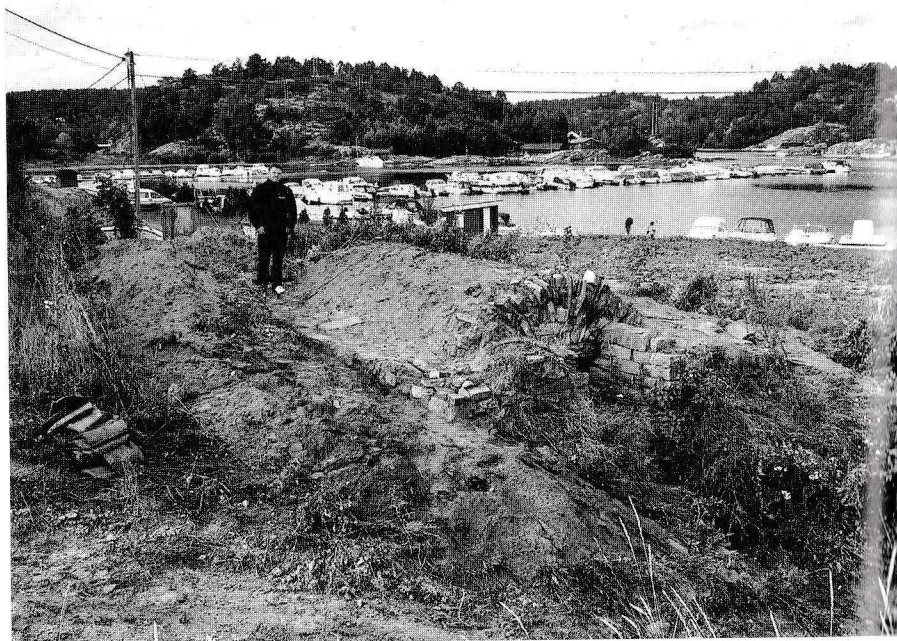
Fløyås: I seilskutetida var vindretning av avgjørende betydning, og en 'fløy' på toppen av åsen var av stor interesse.

Usynlige hjelpere: I sundet inn mot Sekkekilen ligger tre skumle undervannsskjær. Fiendtlige skip uten los ville sannsynligvis grunnstøte her.

Hvorfor sperring?

De engelske orlogsskipa kunne være meget nærgående, og en sperring av sundet ville gi en svært trygg havn for kaperskuter og eventuelle priser. Kruttkjelleren var det selvfølgelig også svært viktig å beskytte.

NTNU i Trondheim har C14-datert to av stokkene som ble hentet opp fra mudderet i Sekkekilen. Den tykkeste med jernnaglen ble datert til år 1715+/-

Ved opprydding september 2008 kom kjellerens dobbelte murer il syne. Arnold Hansen i bakgrunnen. Foto artikkelforfatteren.

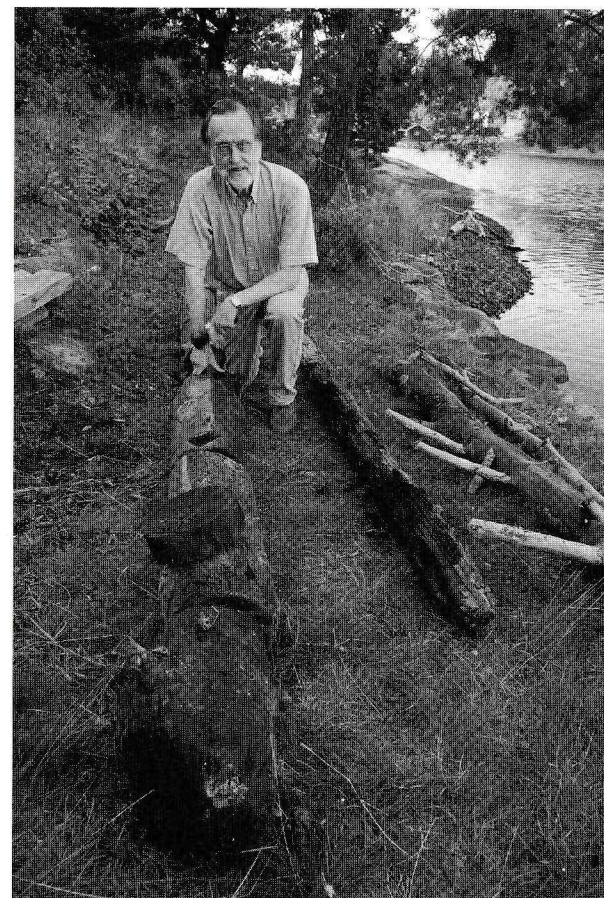
55, og den andre til 1805+/-50. Dessuten er eikestokken over inngangsdøra til kruttkjelleren blitt C14-datert. Dette ble gjort på samme sted som de to andre prøvene, i Trondheim, og etter samme tidsrom i prøvekammeret – 3 døgn – var resultatet år 1809+/-40. (Prøven ble stående i kammeret over helga og viste da litt yngre resultat.)

Dateringene kan trygt kalles 'innertierte'. Den eldste datering fra ca 1715 viser hen til *Den store nordiske krig* 1709-20, og de to andre dateringene til *Napoleonskrigen* 1807-14. For å belyse betydningen av Trosbyfjorden og Sekkekilen i norsk kaperhistorie siteres Pål Nymoen:

'Tresperringer for seilskip er ikke tidligere funnet i Norge.'

Og Øystein Ekroll støtter tanken om kruttlager:

'Dette kan ha vært en kjeller for kruttlager for de norske kaperskipene, idet den ikke er gammel nok til å stamme fra middelalderen. Kjelleren er av

Den tykkeste stokken fra ca år 1715. Den ble reddet i siste liten. Motorsaga hadde kuttet av greinene, og stokken var delt i 60 cm lengder. Pælemarkens hull vises i den avkuttete skiven, og på stranda bakenfor sees en stokk med greinene på. Foto Jan Erik Tangen.

en veldig uvanlig og egenartet konstruksjon, solid og fint bygget. Jeg har aldri tidligere sett noen paralleller på landsbygda i Norge,' sier han. (Uthevelsen er foretatt av artikkelforfatteren, og sitatene er hentet fra Aftenpostens store oppslag 3. september 2007.)

Vi har hatt hytte i Sekkekilen i 50 år, og mange års diskusjon i familien om Sekkekilnavnet, Sperrtangen, 'kaper'-navna, Trosbyhuset, stokkene og kjelleren ser endelig ut til å ha funnet sin forklaring:

Sperringene er fra *Den store nordiske krig* 1709-20 eller tidligere. De ble reparert under *Napoleonskrigen* 1807-14, og samtidig ble kjelleren bygd som kruttmagasin.

NB. Øystein Ekroll har lest gjennom ovenstående artikkel, vurdert skissa av kjelleren og har følgende kommentar:

'Jeg er helt på linje med artikkelens innhold. Dette er en svært godt bevart kjeller hvor murverk og eikestokk over døra er i originalforfatning. Norges eneste gamle kruttmagasin utenom festningene!'

Kilder:

- Fossum Verks historie, Grøndahl Forlag 1939
 Schilbred, C.S.: *Bygdebok for Bamble*, bind I, Oslo 1968
 Aschehoug og Gyldendals leksikon
 Vågsli, Eivind: *Stadnamntydingar*, bind II, Oslo 1974
 Tønnesen, Johan Nikolay: *Kaperfart og skipsfart: 1807-1814*, Oslo 1955
 Steffens, Haakon Krog: *Kragerø By's Historie 1666-1916*, Jubileumsskrift udgivet efter kommunal foranstaltning, Kristiania 1916/Kragerø 1977
 Berge, A.: *Listerlandets kystvern og kaperfart 1807-1814*, 1914
 Beutlich, F.: *Norges Sjøvæbning 1750-1809*, 1935
 Beutlich, F.: *Norges Sjøvæbning 1810-1814*, 1914
 Roos, Carl: *Prisonen. Danske og Norske Krigsfanger i England 1807-14*, 1953
 Øystein Flaattens innsamlede navn i Trosbyfjorden

Konsulent: P.O. Nybruget, UKM Oslo

Herre-brua kan feire 25-årsjubileum

Av Arne Lars Larssen

Den gamle Herre-brua, som ble bygget i 1928, var ikke bare forbindelsen mellom syd og nord, men også den eneste forbindelsen fra Herre-siden og til Skien og Porsgrunn som en kunne komme fram med uten å bruke ferje.

All tungtransport med busser og lastebiler gikk over her, samt hester og folk som skulle over elva. Brua hadde et utseende som de fleste satte pris på, og den var et kjennemerke som ble lagt merke til. Men etter hvert ble brua nedslitt, og plankene i kjørebanelen ble flere ganger skiftet ut. Til slutt gjorde også de bærende bjelkene som var angrepet av mark, sitt til at brua ble farlig å kjøre og gå på. Den ble faktisk stengt for all trafikk i 1981. Å få kommunen til å bygge ny bru som skulle bygges på de gamle brukarene, og at den skulle bygges i jernkonstruksjoner, var kravet fra Herre. Men kommunekassa var brunnskrapt, og en hadde ingen penger til ny bru. Men den kommunale administrasjon kom med et forslag om å bygge en gangbru av flettverks-jernplater i gangbanen, fordi dette ikke ville bli så kostbart for kommunen. Men det ble ikke godt mottatt på Herre. For ordens skyld vil en nevne at den nye brua ved Lillefjellet over til Barths bakke var åpnet først på 1940-tallet, så en kunne komme over på den andre sida av elva. Men dette var veldig tungvindt for de som skulle til arbeide ved Bamble Cellulosefabrikk og ellers til det gamle forretningsstrøket.

Etter iherdig arbeid fra noen av Herres kommunestyremedlemmer, kom den økonomiske delen i orden, og arbeidet ble satt i gang. De gamle brukarene ble forsterket, og bygginga av stålkonstruksjonene ble satt bort til Brødrene Sørensen i Asdalstrand. De valgte å bygge hele brua ferdig ved verkstedet, og det ferdige produktet ble fraktet på lektere opp Herre-elva og satt på plass. Det var nok litt av en overraskelse med bredden på fortauet som i ettertid har skapt en del problemer, da det har tatt vel mye av kjørebanelen. Avkjøringa ned mot Apland-hus var heller ikke etter tegningene. Svingen skulle vært ca 2 meter lengre ut mot elva, men det får vi vente med, ble det sagt.

I år er det jubileum for den nye Herre-brua, det er nemlig 25 år siden den